

Voinko olla ja haluta?

Jaana Vuori

Teologinen symposium Valta

12.-13-2-2018 Joensuu

Jaana Vuori: *Voinko olla ja haluta? Sukupuolen mahdollisuudet ja rajat*

Tiivistelmä:

Tämän hetken yhteiskunnassa yhä useampi tyttö ja poika, mies tai nainen kysyy, voinko olla jotakin muuta kuin tyttö tai poika, nainen tai mies, tai olla naista ja miestä omalla tavallani, onko pakko mahtua jompaankumpaan kahdesta lokerosta? Ja jos ei ole (enää) pakko olla hetero, onko pakko olla tietynlainen homo, saanko olla jotakin muuta, vaikka aseksuaali tai aromanttinen tai panseksuaali? Onko pakko haluta elää tietyllä tavalla, pysyä koko elämän ajan samanlaisena, hyväksyä jokin itsestään selvä normi?

Hyvät kuulijat,

Vanhin poikani tapasi vastata pienenä puhelimeen: Juko täällä, kuka siellä? Ja toisessa päässä joku kavereista sanoi: Voikko olla? Vastauksen jälkeen todennäköisesti suljettiin heti puhelin, ja sitten oltiin. Tämä neuvottelun mutkattomuus tuli mieleeni kun mietin, mitä voisin teille tänään puhua otsikkoni ”Voinko olla ja haluta” pohjalta. Entä kun neuvottelu siitä kuka on ja mitä voidaan yhdessä olla ja tehdä, ei sujukaan yhtä mutkattomasti? Kun toiset eivät olekaan innokkaita hyväksymään sitä kuka olet, mikä on nimesi ja millainen koet olevasi? Kun yhteiskunta, kulttuuri ja ihmiset ympärilläsi tarjoavat ”roolia, johon et mahdu”, kuten Maria-Liisa Nevala kuvasi naiskirjailijoiden kokemusta kirjallisuudenhistoriassa vuonna 1989. Tai kun toiset eivät kysy sinun mielipidettäsi vaan olettavat, että saavat määritellä sinut ja tilanteen niin, ettei neuvottelua kysymyksestä ”voidaanko olla” lainkaan tarvita – sinun

pitää sopeutua tilanteeseen tai joudut häpeämään sitä kuka olet ja mitä sinulle tapahtuu.

Nämä kysymykset ovat olleet osa feminismiä aina sen varhaisvaiheista asti. Mitä kun kokonaiselle puolikkaalle ihmiskuntaa tarjotaan sitä sun tätä roolia, ja samalla sinnikkäästi rajoitetaan muita toiminnan mahdollisuuksia vetoamalla siihen, että tuo ahtaampi rooli riittää, koska luonto, jumala tai evoluutio on niin määrännyt, annettu rooli on sinulle ja sinun kaltaisillesi paras mahdollinen ja itse asiassa se tarjoaa erityistehtävän, joka on mitä arvokkain ja palkitsevin – riippumatta siitä, koetko itse siihen mahtuvasi ja koetko sen rajoituksetkin palkitseviksi.

Tämän hetken yhteiskunnassa yhä useampi tyttö ja poika, mies tai nainen kysyy, voinko olla jotakin muuta kuin tyttö tai poika, nainen tai mies, tai voinko olla naista ja miestä omalla tavallani, onko minun pakko mahtua jompaankumpaan kahdesta lokerosta? Ja jos ei ole (enää) pakko olla hetero, onko pakko olla tietynlainen homo, saanko olla jotakin muuta, vaikka aseksuaali tai aromanttinen tai panseksuaali? Onko sopeuduttava konventionaalisen perhemallin mukaiseen parisuhteeseen? Ylipäänsä: Onko pakko haluta elää tietyllä tavalla, ja pysyä koko elämän ajan samanlaisena, hyväksyä jokin itsestään selvä normatiivisuus ja elämisen malli?

**

Toimin sukupuolentutkimuksen professorina Itä-Suomen yliopistossa, ja olen nyt jo yli 25 vuotta, toiminut aiemman naistutkimuksen, nykyisen sukupuolentutkimuksen opetus- ja tutkimustehtävissä. Minusta ja kollegoistani tuntuu, että nämä kysymykset siitä kuka olen, mitä voisin olla, mitä saan olla, ja miten olemistani rajoitetaan erilaisilla normeilla ja rajoituksilla, ovat tulleet yhä keskeisemmiksi nuorten naisten ja miesten todellisuudessa. Tai ainakin ne ovat viime vuosina saaneet paljon uusia särmiä, jotka ovat pakottaneet myös meidät oppiaineen opettajat, pohtimaan näistä kysymyksiä aivan uusista näkökulmista, lukemaan

uudenlaista tutkimusta, opettelemaan uusia käsitteitä, kokeilemaan oman tietämyksemme ja ymmärryksemme rajoja.

Olemme joutuneet huomaamaan, että osa opiskelijoista ei tulekaan enää opiskelemaan sillä asenteella, että en ole tullutkaan ajatelleeksi tätä, vaan pikemminkin hieman epäluuloisina sen suhteen, ovatko opettajat ajan tasalla ja tietävätkö he lainkaan, mitkä asiat opiskelijoille ovat tärkeitä, mitä he jo valmiiksi joutuneet ajattelemaan, millaista käsitteistöä sukupuolesta ja seksuaalisuudesta he käyttävät arjessa itsestään ja muista, ylipäänsä, mitä he haluavat oppia.

Sukupuolentutkimuksen oppiaine on aina ollut monella tapaa myös identiteettiaine, koska sukupuolentutkimus käsittelee jokaista syvästi koskettavia asioita, ennen muuta sukupuolen ja seksuaalisuuden merkityksiä yhteiskunnassa, kulttuurissa, arkisissa suhteissa ja yksilöiden identiteetissä. Lisäksi oppiaine käsittelee yhä enemmän muiden keskeisten sosiaalisten erojen yhteyksiä ja risteämiä sukupuolen ja seksuaalisuuden kanssa. Siis vaikkapa sitä, mitä terveys tai vammaisuus, etniset, uskonnolliset ja kielelliset erot, ihmisryhmien rodullistaminen ja luokkaerot vaikuttavat siihen, keitä me olemme, mitä saamme olla ja mitä voimme haluta.

Yksi uusista käsitteistä on cis-sukupuolisuus. Se on alun perin latinaa ja tietoni mukaan sen voi lausua joko sis tai kis. Siis cis-sukupuolisuus. Kuulostaako uudelta ilmiöltä? Se tarkoittaa kuitenkin jotakin, joka on yhteistä suurimmalle osalle meitä tässä salissa istuvia. Se tarkoittaa lyhyesti sanottuna, että "Cis-ihminen on mies tai nainen, joka ei koe itseään transihmiseksi, intersukupuoliseksi tai muunsukupuoliseksi ja ilmaisee sukupuoltaan pääosin omalle synnyntäiselle sukupuolelleen ominaisesti." Näin ollen suurin osa kaikista ihmisistä on cis-sukupuolisia. Toisin sanoen: cis-sukupuolinen ihminen on siis sellainen, joka toteaa, että se mitkä sukupuolen merkit hänellä on ruumiissaan, mitä hänen passissaan lukee ja mitä hän itse kokee olevansa, vastaavat toisiaan.

Nimi on siis uusi, mutta asia ei. Sen nimeäminen on kuitenkin tullut mahdolliseksi ja tarpeelliseksi vasta, kun kysymykset sukupuolen moninaisuudesta, transsukupuolisuudesta ja intersukupuolisuudesta ovat nousseet tärkeäksi ja keskeiseksi yhteiskunnalliseksi kysymykseksi. Ja ne puolestaan ovat tulleet tärkeiksi yhteiskunnallisiksi kysymyksiksi, koska niin sanottuihin sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ihmiset ovat aktiivisesti toimineet sen puolesta, että heillä olisi mahdollisuus olla sitä miksi he itsensä kokevat; mahdollisuus voida olla ja voida haluta olla, voida identifioitua ja löytää muita samanlaisia.

Yhteiskuntafilosofisesti voidaan puhua vallan potentia-luonteesta, toisin sanoen siitä, että valta ei ole VAIN jotakin ihmisten elämää ja toimintaa rajoittavaa, vaan myös asioita mahdollistavaa ja todeksi tekevää. Tämä ei tarkoita sitä, etteikö negatiivinen ja rajoittava valta tai sana ”Ei, et saa olla” olisi merkityksetön. Kyse on pikemminkin siitä, että tuo negatiivinen valta tuottaa myös itsensä tunnistamista toisin, mahdollisuutta olla ja identifioitua toisin. Myös mahdollisuutta aktiivisesti vastustaa normeja, jotka kieltävät sinulta mahdollisuuden olla ja haluta kuten hyväksi koet.

Näin ollen tiukka ymmärrys sukupuolesta kaksijakoisena, vain miesten ja naisten ryhmät tunnistavana valtana, ja siihen liittyvä kieltojen ja rangaistusten kirjo, on mahdollistanut transihmisille, intersukupuolisille ja muille mahdollisille ”muunsukupuolisille” identifioitua toisin, tunnistaa itsensä toisin. Ja viimein, pakottanut tunnistamaan cis-sukupuolen, mahdollisesti joskus tulevaisuudessa, tarpeen itse kullekin ihmisistä tunnistaa mahdollinen cis-sukupuolisuus itsessään ja antaa sille nimi. Ei enää ainoana sukupuolen elämisen mahdollisena tapana, vaan yhtenä mahdollisena tapana.

Kahden sukupuolen varaan rakentuvaa sukupuoliymmärrystä on nakertanut myös se, ettei heteroseksuaalisuus ole enää itsestään selvä ihmisten yhdessä elämisen ja rakastamisen malli. Tuula Juvosen sanoin normatiivinen heteroseksuaalisuus on alettu nähdä jokseenkin huterona, kun on huomattu, kuinka paljon yksin heteroseksuaalisuuden varaan

rakennettu yhteiskunta tarvitsee päivittäistä vahvistamista ja muiden seksuaalisuuksien pitämistä erilaisin käskyin ja kielloin toissijaisina.

Yhteiskunnalliset ja kulttuuriset kiellot ja rajoitukset ovat joskus karkeita, kuten silloin kun cis-sukupuoliset katsovat oikeudekseen pahoinpidellä transihmisiä tai pakottaa heidät sterilisoitaviksi sen nimissä, että jako miehiin ja naisiin pysyisi mahdollisimman selkeänä ja erottelevana, siis kaksijakoisena sekä konkreettisesti että symbolisesti. Mutta usein tällainen valta on arkista ja hienojakoista. Omat opiskelijani ovat tunnistanee seuraavan esimerkin ja kommentoineet sitä luentopäiväkirjoissaan. Esimerkki on Riikka Taavetin hienosta sateenkaarinuoria käsittelevästä tutkimuksesta **”Olis siistiä, jos ei tarttis määritellä...” Kuriton ja tavallinen sateenkaarinuoruus** (Riikka Taavetti, Nuorisotutkimusseura 2015)

Trans-määritelmää itsestään käyttävä nuori vastaaja kirjoittaa tutkimuksessa:

”Olennaista on myös käytäntö sanaa ’olen’ vai ’koen olevani’; sanavalinnasta riippuen olen joko asettamatta (olen) tai asetan (koen olevani) itseni marginaaliin”.

Joskus esimerkiksi cissukupuolisten ihmisten kohdalla puhutaan, että he *ovat* jotakin sukupuolta ja esimerkiksi transsukupuolisten kohdalla taas, että he *kokevat olevansa* jotakin sukupuolta. Tämä asettaa transihmisten sukupuolen eri tavalla kyseenalaiseksi kuin cissukupuolisten. Kuitenkin kaikkien ihmisten sukupuoli on samalla tavalla henkilökohtainen ja vaikeasti määritettävä, mutta ihmiselle itselleen yhtä tosi, tiivistää Taavetti.

Sateenkaarinuori on siis tutkija Riikka Taavetin kattokäsite, jonka avulla hän pystyy tavoittamaan jotakin niiden nuorten todellisuudesta, jotka ”haastavat jollakin tavalla seksuaalisuuden ja sukupuolen normeja” ja ovat lesboja, homoja, biseksuaaleja, aseksuaaleja, transnuoria, sukupuolettomia, queer-nuoria tai ylipäänsä itsensä muiksi kuin heterotytöiksi ja pojiksi, naisiksi ja miehiksi itsensä määritteleviä. Se on

siis käsite, jonka avulla on mahdollista tavoittaa jotakin sellaista ei-heteroseksuaalisen ja/tai ei-cis-nuorten elämästä, josta aiemmin ei ole ollut mahdollisuutta puhua, tietää ja jota ei ole osattu tutkia.

**

Jos sukupuolentutkimuksessa on tullut tärkeäksi tavoittaa tällaisia kokemuksia ja sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuuteen liittyviä käytäntöjä, symbolisia merkityksiä ja yhteiskunnallisia valtasuhteita, niin onko naistutkimuksen ja feminismin perintö auttamattomasti vanhentunut? Toisin sanoen, onko jaolla naisiin ja miehiin enää käsitteellistä voimaa, ja onko kysymyksillä siitä, mitä naiset saavat ja voivat olla ja mitä naiset saavat ja voivat haluta, enää merkitystä, kun sen rinnalle ovat tulleet kysymykset sukupuolen moninaisuudesta ja siitä, ettei sukupuoli yksin määrittele ihmisten toiminnan rajoja ja mahdollisuuksia, vaan kyse on aina monenlaisten erojen yhteen kietoutumisesta.

Otan esimerkin yhdestä ajankohtaisesta sukupuolta ja seksuaalisuutta koskevasta yhteiskunnallisesta kysymyksestä, seksuaalisesta häirinnästä ja ahdistelusta. Niin, ajankohtaisesta kysymyksestä, joka kuitenkin on vuosisatoja ja vuosituhansia vanha, vaikka se on tämän nimen saanutkin vasta varsin läheisenä ja modernina aikana, jolloin siitä on tullut myös yhteiskunnallisesti ja jopa oikeudellisesti tunnistettu kysymys. Mennään siis Me too –kampanjaan, jonka monet ovat kuitanneet jo vähän kulahtaneeksi, onhan asiaa puitu jo viikko- ja kuukausikaupalla (toisesta näkökulmasta tosin vuosikymmeniä ja jopa satoja).

En ollut ainoa, jonka Me too –kampanja sai yllättyneeksi sillä, että yhtäkkiä eräs feministisen liikkeen ikuisuus-kysymyksistä saikin paljon laajempaa tulta alleen, ja erityisesti nuoremman sukupolven naiset tuntuivat sen kautta saavat äänen: Tätä olemme mekin kokeneet lähes jokainen, ja enää emme aio sitä sietää.

Pessimisti minussa sanoo, että suurta muutosta ei kampanjan mukana tule, optimisti sanoo, ehkä kuitenkin. Se jää nähtäväksi.

**

Tämän hetken yhteiskunnallisissa keskusteluissa kysytään siis myös, miksi sinun – vallankin jos olet nainen – pitää mukautua toisten määrittelemiін tilanteisiin ja tulkintoihin siitä, mitä on seksuaalinen halu ja miten sitä voidaan ilmaista; sopeutua joko myöntymällä tai hiljaisella vastarinnalla, luikertelemalla tilanteesta miten kuten. Onnistut tai et, päädyt kokemaan häpeää joka vaikuttaa toimintaasi myös muissa arkisissa tilanteissa? Päädyt olemaan varuillasi, välttämään tilanteita ja paikkoja, joissa se, kuka olet ja mitä haluat, voidaan uudelleen ohittaa. Toisaalta, jos et suostu hiljaiseen vastarintaan vaan reagoit aktiivisemmilla tavoilla, kenties jopa nostamalla äläkän, koet silti häpeää? Koet häpeää, koska ihmiset ympärilläsi vähättelevät kokemustasi eivätkä yhteiskunnalliset käytännöt ja rakenteet tarjoa mahdollisuuksia ja tukea sanoa: ”Ei, en todellakaan voi olla, ei en todellakaan halua, että minulle muille kaltaisilleni kerrasta toiseen osoitetaan paikka ja tilanne, jossa en voi olla enkä ilmaista omalla tavallani seksuaalista haluani.”

Jos et tilanteessa pysty aktiiviseen vastarintaan vaan korkeintaan keplottelet itsesi pois, olet vaarassa joutua toisenlaisen häpeän taakan alle ja syytöksen kohteeksi.

Sukupuolistuneen väkivallan tutkijat ovat puhuneet siitä, kuinka yhteiskunnassamme arvostetaan vahvaa toimijuutta ja halveksutaan heikkoutta ja haavoittuvuutta: sen mukaisesti vastuuta siirretään väkivallan uhreille väkivallan tekijöiden sijaan. Uhrin pitää osata lähteä pois tilanteesta, hakea apua ja vaatia oikeutta, vaikka hän olisi kuinka heikko ja väkivallan haavoittama, vaikka hän olisi riippuvuussuhteessa tekijään, vaikka hän olisi alaikäinen tai lapsi, vaikka väkivallan tekijä olisi hänelle rakas, vaikka väkivalta olisi jatkunut ja toistunut niin usein, että jäljelle olisi jäänyt vain vähän toimintakykyä. Uhriksi joutumisen häpeän lisäksi pitää kokea häpeä siitä, ettei pysty tai jaksa.

Tämä kuvio on tuttu myös Me too-kampanjan ympärillä käydyistä keskusteluista.

Lisäksi Me too –kampanjassa huomio on käännetty yhä uudestaan yksilöihin tähän tapaan: on olemassa mänttejä yksilöitä, jotka ahdistelevat seksuaalisesti ja häiritsevät puheillaan ja teoillaan, ja on uhri-yksilöitä, jotka joko uskaltavat panna hanttiin tai eivät uskalla.

Me too-kampanjan vahvuus on kuitenkin ollut juuri siinä, että se on tarjonnut häirinnän ja ahdistelun uhreille mahdollisuuden osallistua **kollektiivisesti** ilmiön käsittelyyn, näyttää sen arkipäiväisyys ja laajuus, ja ne kaikki eri sävyt ja toimintatavat, joita ahdisteluun ja seksuaalisen itsemääräämisoikeuden halventamiseen liittyy, ilman että heidän on pitänyt asettua yksilöinä selitysvelvollisiksi itsestään, identiteetistään ja haluistaan. Kampanja on tehnyt näkyväksi ilmiön laajuuden ja sen seuraukset paitsi kaikille konkreettisille uhreille, kaikille potentiaalisille uhreille – erityisesti siis kaikille naisille.

Sen sijaan me too-kampanjan ympärillä on käyty paljon vähemmän keskustelua siitä, miten syväle juurtunut ilmiö on heteroseksuaaliseen kulttuuriin ja kaksijakoiseen sukupuolilymmärrykseen sinänsä. Ei ole väliä kuka olet, kunhan olet nainen, niin sinulla on melkoinen todennäköisyys joutua elämänkaaresi aikana kohtamaan häirintää ja ahdistelua tavalla tai toisella – voit olla kaunis tai ruma, vanha tai nuori, hetero tai lesbo, cis-nainen tai trans-nainen, vammainen tai ei-vammainen – olet aina joko liikaa tai liian vähän nainen, ja siksi potentiaalinen kohde. Sukupuoli sinussa tekee sinusta potentiaalisen kohteen, ja sukupuoli sinussa saa sinut välttelemään tilanteita, joissa voit joutua kohteeksi tai tilivelvolliseksi naiseudestasi.

Tässä mielessä Me too –kampanja tekee näkyväksi sen, miten sukupuolen moninaisuuden ottaminen vakavasti tai heteroseksuaalisuuden normatiivisuuden kritiikki eivät tee tyhjäksi naisten ja miesten ryhmien tai kategorioiden merkitystä tai feminismiin pitkää linjaa siinä, että sen yhteiskunnallisena tehtävänä on raivata tilaa naisille olla ja haluta vapaasti ja aktiivisina toimijoina.

Me too- kampanjan yhteydessä, ainakin Suomessa, on käyty kuitenkin hyvin vähän toistaiseksi keskustelua siitä, miten heikosti seksuaaliseen häirintään ja ahdisteluun on yhteiskunnallisilla, institutionaalisilla käytännöillä pystytty vastaamaan. Feministisestä näkökulmasta häirintä ja ahdistelu ovat osa paljon laajempaa sukupuolistuneeseen väkivaltaan ja seksuaaliseen väkivaltaan liittyvää ilmiötä, mutta ei mitenkään vähäpätöinen osa. Ei vähäpätöinen nimenomaan siksi, että se koskee lähes kaikkia naisia ja tyttöjä, ja rajoittaa kaikenlaista naisten toimijuutta; ei vähäpätöinen siksi, että silloinkin kun kyse ei ole karkeista seksuaalisen itsemääräämisoikeuden rajoituksista kuten raiskauksista, fyysisestä väkivallasta tai systemaattisesta vainoamisesta – joista kaikista on myös kampanjan puitteissa puhuttu – se toimii naisten toimijuutta rajoittavina käytäntöinä. Toistuessaan päivästä toiseen ja tilanteesta toiseen nämä käytännöt asettavat hienovaraisia symbolisia kieltoja sille mitä naiset saavat olla ja mitä ja miten he saavat haluta, ja se levittää häpeän tahmeita seittejä sitomaan kaikkia naisia.

Epäilen että harva tästäkään yleisöstä tietää, että seksuaalinen häirintä ja ahdistelu asetettiin Suomessa rikoslaisa rangaistavaksi teoksi vain pari vuotta sitten, vuonna 2015. Hyväkö niin? Osana sukupuolistuneen väkivallan ilmiötä siitä oli Suomessa – myös tutkimuksessa – keskusteltu kuitenkin vähintään 1980-luvulta alkaen. Aiemmin ilmiöön oli puututtu tasa-arvolaisissa ja siihen oli ollut mahdollisuutta puuttua institutionaalisesti myös työsuojelulain nojalla. Kummassakaan rangaistavuus ei kuitenkaan kohdistunut häiritsijään ja ahdistelijaan, vaan korkeintaan työnantajaan, joka ei ollut hoitanut kunnolla suojeluvollisuuttaan.

Mutta siis vuonna 2015 rikoslain alle, hyväkö niin? Osittain varmasti kyllä. Mutta tärkeää on tietää, että lainsäädäntöä ei suinkaan muutettu siksi, että suomalaisessa yhteiskunnassa olisi käyty asiasta laaja keskustelu. Ei, vaan kuten useissa muissakin sukupuolistunutta väkivaltaa koskevissa asioissa, paine lain muutokseen tuli kansainvälisistä ihmisoikeussopimuksista, tällä kertaa niin sanotusta Istanbulin

sopimuksesta, joka koskee naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Lakia siis muutettiin, koska Suomen piti osoittaa Euroopan unionissa ryhtyneensä toimiin, ei siksi että Suomi olisi halunnut osoittaa naisille puuttuvansa ahdisteluun ja häirintään heidän vuokseen. Hyväkö edes niin? Kyllä varmaan, mutta lakia edelsi keskustelu, jossa hallituksen esityksestä poistettiin muu kuin fyysinen ahdistelu. Toisin sanoen, pari vuotta ennen Me too –kampanjaa suomalaiset kansanedustajat ja lakia kommentoineet muut toimijat olivat sitä mieltä, että räikeäkään sanallinen, kirjallinen, katseilla tapahtuva tai muu visuaalinen häirintä eivät ole tarpeeksi merkittäviä ilmiöitä, jotta niistä voitaisiin rangaista tekijää. Korkeintaan niihin voi puuttua työnantaja.

Me too –kampanja on nyt tuonut laajemmallakin joukolle selväksi sen, että ilmiö on paljon laaja-alaisempi ja monimutkaisempi kuin on kuviteltu. Ahdistelu ja häirintä voivat kohdistua myös miehiin, varsinkin silloin kun he eivät asetu cis-sukupuolen ja heteroseksuaalisuuden normeihin, mutta laajana ilmiönä se rajoittaa ennen muuta naisten ja tyttöjen elämää ja toimijuutta, sitä mitä he voivat olla ja haluta.

**

Vapaus olla ja haluta ei kuitenkaan synny vallankäytön loppumisen kautta, ehdottaa sellainen näkemys vallasta, joka korostaa vallan mahdollistavia ja uutta luovia puolia. Uudet mahdollisuudet syntyvät kulloisenkin yhteiskunnan rajoituksista ja siitä, miten ihmiset reagoivat niihin aktiivisesti kuvittelemalla yhä uusia utopioita uudenlaisesta yhteiskunnasta. Sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvät kysymykset syntyvät jokaisessa yhteiskunnallisessa tilanteessa omalla tavallaan eikä niitä vii käskyillä ehkäistä. Tässä mielessä kysymykset voinko olla ja voinko haluta ovat yhteiskuntaa muuttavia kysymyksiä.